

В. М. Чернега,

доктор юридичних наук, професор

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9118-6562>

СПЕЦІАЛІЗОВАНІ (АТИПОВІ) НОРМИ НАЦІОНАЛЬНОГО ТРАНСПОРТНОГО ПРАВА

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

проспект Берестейський, 54/1, 03057, Київ, Україна

E-mail: vitalii.cherneha@kneu.edu.ua

Мета дослідження: формування системного бачення спеціалізованих (атипових) норм національного транспортного права. **Методи дослідження:** аналіз, синтез, індукція, дедукція (наскрізно застосовані за предметом обраного дослідження); історико-правовий (дав змогу розкрити систематику норм-дефініцій національного транспортного права через призму трансформації транспортного законодавства України); системний (сприяв розкриттю системи спеціалізованих (атипових) норм національного транспортного права); прогностичний (уможливив окреслити наукові перспективи провадження спеціалізованих (атипових) норм національного транспортного права); моделювання (застосовано для формування висновків та рекомендацій за предметом обраного дослідження). **Результати:** сформовано авторську візію спеціалізованих (атипових) норм національного транспортного права, до яких віднесено: норми-цілі національного транспортного права; норми-принципи національного транспортного права; норми-дефініції національного транспортного права; норми-строки національного транспортного права; оперативні норми національного транспортного права; колізійні норми транспортного права. Визначено, що перспективно в наукових розвідках: по-перше, докладно студіювати питання про реалізацію норм-принципів національного транспортного права; по-друге, комплексно розглянути питання про вдосконалення частини норм-дефініцій національного транспортного права; по-третє, виявити проблеми та розкрити науково-прикладний потенціал норм-строків національного транспортного права; по-четверте, розкрити питання про реалізацію колізійних норм транспортного права. **Обговорення:** послідовно розглядаються норми-цілі національного транспортного права, норми-принципи національного транспортного права, норми-дефініції національного транспортного права, норми-строки національного транспортного права, оперативні норми національного транспортного права, колізійні норми транспортного права, що входять до систематики спеціалізованих (атипових) норм транспортного права України.

Ключові слова: атипові норми транспортного права; перевезення; транспорт; транспортне законодавство; транспортне право.

Постановка проблеми та її актуальність. Зважаючи на потужний потенціал у механізмі правового регулювання, спеціалізовані (атипові) норми транспортного права посідають чільне місце в системі норм транспортного права України. Увага автора цієї публікації обумовлена ір-релевантністю стану дослідження спеціалізованих (атипових) норм національного транспорт-

ного права із науково-прикладними запитамі нашого часу.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Спеціалізовані (атипові) норми права розглядаються в працях цивільно-правового [3, с. 132-142], сімейно-правового [7, с. 149-152; 8, с. 52-56; 11, с. 41-45], підприємницько-правового [1, с. 170-176; 5, с. 305-307; 6, с. 163-

168; 9, с. 359-362], трудово-правового [2, с. 164-168], земельно-правового [4, с. 73-77] спрямування. Торік на одному з науково-практичних заходів окреслено систематику норм-дефініцій авіаправа [10, с. 207-300]. Однак наукові зусилля не спрямовувалися на реалізацію сформульованої нижче мети наукової розвідки.

Метою статті є формування системного бачення спеціалізованих (атипових) норм національного транспортного права.

Виклад основного матеріалу дослідження. Щонайперше резонно розглянути норми-цілі транспортного права. Приміром, відповідно до ч. 2 ст. 2 Закону України «Про автомобільний транспорт» завданнями законодавства з питань перевезень пасажирів та вантажів автомобільним транспортом є: визначення основних правових та організаційних основ державного регулювання у сфері перевезень пасажирів та вантажів автомобільним транспортом; установлення вимог до перевізників, водіїв та транспортних засобів щодо забезпечення безпеки перевезень та екологічної безпеки; визначення системи державного контролю, прав, обов'язків та відповідальності державних органів виконавчої влади та перевізників за порушення міжнародних договорів та законодавства України. Інші прикладні ілюстрації норм-цілей транспортного права наявні в інших актах транспортного законодавства.

Наступним видом атипових норм національного транспортного права, що вимагає уваги наукової спільноти, є норми-принципи цієї галузі права. В єдиному акті правового регулювання транспортних відносин їх не зібрано через те, що ними є норми-принципи різногалузевого права.

Норми-дефініції транспортного права фігурують, насамперед, у кодифікованих актах. По-перше, йдеться про спеціалізовані (атипові) приписи Цивільного кодексу України, зокрема: «договір перевезення вантажу» (ч. 1 ст. 909), «договір перевезення пасажирів та багажу» (ч. 1 ст. 910), «договір чартеру (фрахтування)» (ч. 1 ст. 912), «довгостроковий договір» (ч. 2 ст. 914), «перевезення транспортом загального користування» (ч. 1 ст. 915), «договір транспортного експедирування» (абз. 1 ч. 1 ст. 929).

По-друге, йдеться про спеціалізовані (атипові) приписи Господарського кодексу України, зокрема: «перевезення вантажів» (ч. 1 ст. 306), «договір перевезення вантажу» (ч. 1 ст. 307), «договір мультимодального перевезення» (ч. 1 ст. 312), «договір транспортного експедирування» (абз. 1 ч. 1 ст. 316).

По-третє, йдеться про спеціалізовані (атипові) приписи Повітряного кодексу України, систематику яких окреслено в одній з новітніх наукових публікацій [10, с. 207-300].

Норми-дефініції транспортного права наявні в інших законодавчих актах. У ст. 1 Закону України «Про трубопровідний транспорт» визначено такі терміни: «магістральний трубопровід», «технічний коридор», «виконавча зйомка», «дефектоскопія внутрішньої порожнини трубопроводу», «діагностика». На підставі Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 11 грудня 2003 року наведено коло норм-дефініцій транспортного права розширено визначенням таких термінів: «об'єкти трубопровідного транспорту», «охоронна зона». До абз. 3 ст. 1 Закону України «Про трубопровідний транспорт» внесено зміни відповідно до законів України: «Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Цивільного кодексу України» від 27 квітня 2007 року; «Про засади функціонування ринку природного газу» від 08 липня 2010 року; «Про організації водокористувачів та стимулювання гідротехнічної меліорації земель» від 17 лютого 2022 року.

Багато норм-дефініцій транспортного права фігурують у Законі України «Про автомобільний транспорт», зокрема: «автомобільний транспорт», «автомобіль», «автомобільний транспортний засіб», «автомобіль вантажний», «автомобіль легковий», «автобус», «автостанція», «автопавільйон», «автобусний маршрут», «автобусний маршрут міський», «автобусний маршрут приміський», «автобусний маршрут міжміський», «автобусний маршрут міжнародний», «автобусний маршрут загального користування», «автобусний маршрут спеціальних перевезень», «автобусний маршрут нерегулярних перевезень», «автомобільний перевізник», «ван-

тажні перевезення», «вантажна автомобільна станція», «вантажний термінал (автопорт)», «великоваговий транспортний засіб», «великогабаритний транспортний засіб», «внутрішні перевезення», «водій», «графік руху», «Договірні Сторони», «дозвіл на здійснення міжнародних перевезень автомобільним транспортом», «дозвіл органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування», «дозвіл узгодження умов та режимів перевезень», «замовник транспортних послуг», «зупинка», «міжнародні перевезення пасажирів і вантажів», «міжнародні човникові (маятникові) перевезення», «напівпричіп», «небезпечний вантаж», «нерегулярні пасажирські перевезення», «оборотний рейс», «параметри комфортності автобуса», «пасажирські перевезення», «паспорт маршруту», «паспорт стоянки таксі», «перевезення пасажирів у звичайному режимі руху», «перевезення пасажирів в експресному режимі руху», «перевезення пасажирів у режимі маршрутного таксі», «перевезення пасажирів легковим автомобілем на замовлення», «послуга з перевезення пасажирів чи вантажів», «причіп», «регулярні пасажирські перевезення», «регулярні спеціальні пасажирські перевезення», «реєстр товарно-транспортних накладних», «рейс», «розклад руху», «стоянка таксі», «таксі», «таксометр», «транспортно-експедиторські послуги», «транспортний засіб загального призначення», «транспортний засіб спеціального призначення», «треті країн», «уповноважені органи Договірних Сторін».

У процесі розвитку транспортного законодавства систематика норм-дефініцій суттєво розширилася. Ст. 1 Закону України «Про автомобільний транспорт» доповнено: а) абзацом, в якому з'явилося визначення терміна «автомобільний самозайнятий перевізник», згідно із Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення регулювання відносин у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху» від 24 вересня 2008 року; б) нормами-дефініціями транспортного права («документи на вантаж», «досвід роботи») відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо впорядкування міжнародних автомобільних пере-

вень» від 22 березня 2012 року; в) абзацом, в якому фігурує норма-дефініція транспортного права «внутрішні перевезення», згідно із Законом «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державного регулювання та управління у сфері транспорту та дорожнього господарства» від 20 листопада 2012 року; г) нормами-дефініціями транспортного права («автоматизована система обліку оплати проїзду», «квиток») на підставі Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду в міському пасажирському транспорті» від 17 січня 2017 року; г) нормами-дефініціями транспортного права («вантажовідправник», «вантажоодержувач», «відмова від габаритно-вагового контролю», «габаритно-ваговий контроль», «зона габаритно-вагового контролю», «реєстр товарно-транспортних накладних», «товарно-транспортна накладна») на підставі Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо окремих питань здійснення габаритно-вагового контролю» від 03 червня 2021 року; д) нормами-дефініціями транспортного права («автомобіль з водневим паливним елементом (коміркою)», «автомобіль плагін-гібридний», «електричний колісний транспортний засіб», «електробус», «електробус з подовженим запасом ходу», «електромобіль (електричний колісний транспортний засіб)», «електромобіль вантажний», «електромобіль легковий») на підставі Закону України «Про деякі питання використання транспортних засобів, оснащених електричними двигунами, та внесення змін до деяких законів України щодо подолання паливної залежності і розвитку електрозарядної інфраструктури та електричних транспортних засобів» від 24 лютого 2023 року.

Норми-дефініції транспортного права фігурують у ст. 1 Закону України «Про міський електричний транспорт», зокрема: «діяльність у сфері міського електричного транспорту», «замовники транспортних послуг (замовники)», «маршрут (лінія)», «міський електричний транспорт», «об'єкти міського електричного транспорту», «пасажир», «одиниця транспортної роботи», «перевізник», «рухомий склад»,

«тариф», «транспортні послуги». Згадану статтю того самого нормативно-правового акта доповнено нормами-дефініціями транспортного права («автоматизована система обліку оплати проїзду», «електронний квиток», «квиток») згідно із Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо впровадження автоматизованої системи обліку оплати проїзду в міському пасажирському транспорті» від 17 січня 2017 року.

Кілька норм-дефініцій транспортного права фігурують у ст. 1 Закону України «Про транспортно-експедиторську діяльність», зокрема: «транспортно-експедиторська діяльність», «транспортно-експедиторська послуга», «експедитор (транспортний експедитор)», «клієнт», «перевізник», «учасники транспортно-експедиторської діяльності». Останню норму-дефініцію транспортного права модернізовано на підставі Законом України «Про внутрішній водний транспорт» від 03 грудня 2020 року.

Частина норм-дефініцій транспортного права фігурує в ст. 1 Закону України «Про автомобільні дороги», зокрема: «автомобільна дорога», «архітектурне облаштування», «вулиця», «дорожнє покриття», «земляне полотно», «інженерне облаштування», «орган управління», «проїзна частина», «смуга відведення», «смуга руху», «споруди дорожнього водовідводу», «технічні засоби», «штучні споруди».

Систему наведених вище норм-дефініцій транспортного права згодом трохи розширено. Ст. 1 Закону України «Про автомобільні дороги» доповнено: а) нормами-дефініціями транспортного права («елементи санітарного облаштування», «об'єкти дорожнього сервісу») відповідно до Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про автомобільні дороги» від 01 червня 2010 року; б) нормою-дефініцією транспортного права «рекламоносій» згідно із Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення кількості документів дозвільного характеру» від 09 квітня 2014 року; в) нормами-дефініціями транспортного права («аудит безпеки автомобільних доріг», «аудитор безпеки автомобільних доріг», «замовник аудиту безпеки автомобільних доріг», «пе-

ревірка безпеки автомобільних доріг») на підставі Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо управління безпекою автомобільних доріг» від 17 жовтня 2019 року.

Коло норм-дефініцій транспортного права фігурує в ч. 1 ст. 1 Закону України «Про внутрішній водний транспорт», зокрема: «аварійна подія», «багаж», «база для стоянки малих суден», «база для стоянки спортивних суден», «буксир», «буксирування», «вантажні відходи», «веслове судно», «вихід у рейс», «відходи (сміття), що утворюються у результаті експлуатації судна», «власник судна», «внутрішні водні шляхи», «внутрішній водний транспорт», «водний мотоцикл», «габарити суднового ходу», «гарантовані габарити суднового ходу», «гармонізовані інформаційні послуги», «гідротехнічні споруди внутрішніх водних шляхів», «грунт», «довжина судна», «екіпаж судна», «експлуатаційне днопоглиблення (ремонтне черпання)», «експлуатуюча організація», «засоби для розваг на воді», «засоби навігаційного обладнання», «зчалена група», «індивідуальний рятувальний засіб», «іноземне судно», «інфраструктура внутрішнього водного транспорту», «каботажний рейс», «капітан», «кваліфікаційні документи членів екіпажів суден внутрішнього плавання», «класифікаційне товариство», «максимальна осадка судна», «мале судно», «міжнародний рейс», «моторне судно», «навігаційний період», «навігаційно-гідрографічне забезпечення судноплавства», «нафтовмісна суміш», «операційна акваторія причальних споруд», «палубна команда», «пасажир», «пасажирське судно», «перевізник», «підхідний канал», «плавуча споруда», «плавуче обладнання», «плавучий об'єкт», «побутові відходи, що утворюються на судні (господарське сміття)», «пором», «послужна книжка», «причальна споруда», «прогулянкове вітрильне судно», «прогулянкове судно», «проектний рівень води», «рейс», «річкова інформаційна служба», «річкове судно», «річковий порт (термінал)», «склад суден», «спортивне судно», «стаж плавання члена екіпажу», «стратегічні об'єкти інфраструктури внутрішнього водного транспорту», «судно», «судно внутрішнього плавання», «судно змішаного плавання», «судно

технічного флоту», «судновий агент», «судновий журнал», «судновий хід (фарватер)», «суднові стічні води (побутові стоки)», «судновласник», «судноводій», «судноплавна гідротехнічна споруда», «судноплавний канал внутрішніх водних шляхів», «судноплавний прогін моста (судноплавний прогін)», «судноплавний розвідний прогін (розвідний прогін)», «судноплавний шлюз (шлюз)», «судноплавство», «територія річкового порту (термінала)», «українське судно», «швартовна бочка», «швидкісне судно», «ширина судна», «шляхові роботи», «штовхач», «якірна стоянка». Крім того, у згаданому нормативно-правові акті наявні такі норми-дефініції транспортного права: «Реєстр об'єктів інфраструктури внутрішнього водного транспорту» (абз. 1 ч. 1 ст. 26), «майно, що затонуло на внутрішніх водних шляхах (затонуле майно)» (ч. 1 ст. 69).

У ч. 1 ст. 1 Закону України «Про мультимодальні перевезення» фігурує низка норм-дефініцій транспортного права.

У Статуті залізниць України закріплена низка норм-дефініцій транспортного права: «вантаж», «вантажовідправник (відправник вантажу, вантажовласник)», «вантажодержувач (одержувач вантажу, вантажовласник)», «вантажні операції», «внутрістанційні перевезення», «Збірник правил перевезення і тарифів залізничного транспорту», «міжнародне залізничне сполучення», «накладна», «небезпечні вантажі», «перевізні документи», «під'їзди до залізничних станцій», «Правила перевезення вантажів», «пряме залізничне сполучення», «пряме змішане сполучення», «тарифи на перевезення вантажів, пасажирів, багажу, вантажобагажу», «збори», «Технічні умови навантаження і кріплення вантажів», «транспортні засоби».

Норми-строки транспортного права містяться в приписах ст. ст. 252-253, 257-268 ЦКУ.

Такими, що вимагають уваги, є оперативні норми національного транспортного права. Наприклад, ідеться про приписи п. 12 Розділу XII Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про внутрішній водний транспорт». Інші прикладні ілюстрації таких приписів транспортного права наявні в інших нормативно-правових актах.

Колізійні норми транспортного права фігурують у Повітряному кодексі України (ч. 2 ст. 3) та інших законах України: «Про автомобільні дороги» (ст. 4); «Про внутрішній водний транспорт» (ч. 2 ст. 3); «Про дорожній рух» (ст. 54); «Про мультимодальні перевезення» (ч. 2 ст. 3); «Про транспорт» (ч. 1 ст. 42); «Про транспортно-експедиторську діяльність» (ч. 2 ст. 3) та ін.

Висновки. До спеціалізованих (атипових) норм національного транспортного права належать: норми-цілі національного транспортного права; норми-принципи національного транспортного права; норми-дефініції національного транспортного права; норми-строки національного транспортного права; оперативні норми національного транспортного права; колізійні норми транспортного права.

Перспективно в наукових розвідках: докладно студіювати питання про реалізацію норм-принципів національного транспортного права; комплексно розглянути питання про вдосконалення частини норм-дефініцій національного транспортного права; виявити проблеми та розкрити науково-прикладний потенціал норм-строків національного транспортного права; розкрити питання про реалізацію колізійних норм транспортного права.

Література

1. Чернега В.М. Атипові норми підприємницького права. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Право». 2023. Вип. 77. Ч. 1 С. 170-176.

2. Чернега В.М. Атипові норми трудового права Латвійської та Литовської Республік: компаративно-правовий аспект. *Південно-український правничий часопис*. 2023. № 1. С. 164-168.

3. Чернега В.М. Атипові норми цивільного права. Аналітично-порівняльне правознавство. 2023. № 3. С. 132-142. URL: <http://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/07/26.pdf>.

4. Чернега В.М. Норми-дефініції земельного права очима українського цивіліста-сучасника. *Наукові розвідки з актуальних проблем приватного та публічного права*: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 24 квіт. 2023 року). Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2023. С. 73-77.

5. Чернега В.М. Норми-дефініції національного акціонерного права. Актуальні проблеми приватного та публічного права: матеріали *V Міжнародної науково-практичної конференції* присвяченої 94-річчю з дня народження члена-кореспондента НАПрН України, академіка Міжнародної кадрової академії, Заслуженого діяча науки України, доктора юридичних наук, професора Процевського О.І. (м. Харків, 31 бер. 2023 року). Харків, 2023. С. 305-307.

6. Чернега В. «Підмурок» механізму правового регулювання містобудівної діяльності в Україні. Урбаністичний форум. Зб. наук. пр. За мат. міжнародних наукових конференцій «Просторове планування» (28 квіт. 2023 р.) та «Будівельне право» (5 трав. 2023 р.). В 2-х ч. Київ–Тернопіль: КНУБА, «Бескиди», 2023. Частина 1. С. 163-168.

7. Чернега В.М. Поняття, система та структура норм-дефініцій сімейного права. *Порівняльно-аналітичне право*. 2019. № 4. С. 149-152. URL: http://pap-journal.in.ua/wp-content/uploads/2020/08/PAP_4_2019.pdf.

8. Чернега В. Проблеми сімейно-правової термінології в Україні. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2020. № 6. Vol. 1. P. 52-56.

9. Чернега В. Система норм-дефініцій акціонерного права України. *Теоретико-прикладні проблеми правового регулювання в Україні*: зб. матер. VI Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Львів, 09 груд. 2022 р.). Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. С. 359-362.

10. Чернега В.М. Систематика норм-дефініцій авіаправа в фокусі уваги цивілістасучасника. *АЕРО-2023. Повітряне і космічне право*: матеріали Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (м. Київ, 23 лист. 2023 року). Тернопіль: Вектор. С. 207-300.

11. Чернега В. Спеціалізовані норми сімейного права. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 1. С. 41-45.

References

1. Cherneha V.M. Atypovi normy pidpriemnytskoho prava. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnogo universytetu. Seriya «Pravo»*. 2023. Vyp. 77. Ch. 1 S. 170-176.

2. Cherneha V.M. Atypovi normy trudovoho prava Latviiskoi ta Lytovskoi Respublik:

komparatyvno-pravovyi aspekt. *Pivdenoukrainskyi pravnychi chasopys*. 2023. № 1. S. 164-168.

3. Cherneha V.M. Atypovi normy tsyvilnogo prava. *Analychno-porivnialne pravoznavstvo*. 2023. № 3. S. 132-142. URL: <http://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/07/26.pdf>.

4. Cherneha V.M. Normy-definititsii zemelnoho prava ochyma ukrainskoho tsyvilista-suchasnyka. *Naukovi rozvidky z aktualnykh problem pryvatnogo ta publichnogo prava: materialy VI Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* (Kyiv, 24 kvit. 2023 roku). Kyiv: Kyiv. un-t im. B. Hrinchenka, 2023. S. 73-77.

5. Cherneha V.M. Normy-definititsii natsionalnogo aktsionernoho prava. Aktualni problemy pryvatnogo ta publichnogo prava: materialy *V Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii prysviachenoї 94-richchiu z dnia narodzhennia chlena-korespondenta NAPrN Ukrainy, akademika Mizhnarodnoi kadrovoi akademii, Zasluzhenoho diiacha nauky Ukrainy, doktora yurydychnykh nauk, profesora Protsevskoho O.I.* (m. Kharkiv, 31 ber. 2023 roku). Kharkiv, 2023. S. 305-307.

6. Cherneha V. «Pidmurok» mekhanizmu pravovoho rehuliuвання mistobudivnoi diialnosti v Ukraini. Urbanistychnyi forum. Zb. nauk. pr. Za mat. mizhnarodnykh naukovykh konferentsii «Prostorove planuvannia» (28 kvit. 2023 r.) ta «Budivielne pravo» (5 trav. 2023 r.). V 2-kh ch. Kyiv–Ternopil: KNUBA, «Beskydy», 2023. Chastyna 1. S. 163-168.

7. Cherneha V.M. Poniattia, systema ta struktura norm-definititsii simeinoho prava. *Porivnialno-analychne pravo*. 2019. № 4. S. 149-152. URL: http://pap-journal.in.ua/wp-content/uploads/2020/08/PAP_4_2019.pdf.

8. Cherneha V. Problemy simeino-pravovoi terminolohii v Ukraini. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2020. № 6. Vol. 1. P. 52-56.

9. Cherneha V. Systema norm-definititsii aktsionernoho prava Ukrainy. *Teoretyko-pryklyadni problemy pravovoho rehuliuвання v Ukraini: zb. mater. VI Vseukr. nauk.-prakt. konf.* (m. Lviv, 09 hrud. 2022 r.). Lviv: Lvivskiy derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav, 2022. S. 359-362.

10. Cherneha V.M. Systematyka norm-definititsii aviaprava v fokusi uvahy tsyvilista-suchasnyka.

AERO-2023. *Povitriane i kosmichne pravo: materialy Vseukrainskoi konferentsii zdobuvachiv vyshchoi osvity i molodykh uchenykh* (m. Kyiv, 23 lyst. 2023 roku). Ternopil: Vektor. S. 207-300.

11. Cherneha V. Spetsializovani normy simeinoho prava. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*. 2021. № 1. S. 41-45.

Vitalii Cherneha

SPECIALIZED (ATYPICAL) PROVISIONS NATIONAL TRANSPORT LAW

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman
54/1, Beresteyskyi Avenue, 03057, Kyiv, Ukraine
E-mail: vitalii.cherneha@kneu.edu.ua

Purpose: formation of a systemic vision of specialized (atypical) national transport law provisions. **Research methods:** analysis, synthesis, induction, deduction (thoroughly applied according to the chosen research subject); historical and legal (made it possible to reveal the system of national transport law definition-provisions through the prism of the transformation of transport legislation of Ukraine); systemic (contributed to the disclosure of the system of specialized (atypical) national transport law); prognostic (made it possible to outline the scientific prospects for the implementation of specialized (atypical) national transport law provisions); modeling (applied to form conclusions and recommendations on the subject of the selected research). **Results:** the author's vision of specialized (atypical) national transport law provisions was formed, which included: national transport law goals-provisions; national transport law principles-provisions; national transport law definition-provisions; national transport law terms-provisions; operational national transport law provisions; conflict transport law provisions. It was determined that it is promising in scientific research: first, to study in detail the issue of the implementation national transport law principles-provisions; secondly, comprehensively consider the issue of improving the clarity of the national transport law definition-provisions; thirdly, to identify problems and reveal the scientific and applied potential of the national transport law terms-provisions; fourth, to reveal the issue of the implementation of conflict of conflict transport law provisions. **Discussion:** the national transport law goals-provisions; national transport law principles-provisions; national transport law definition-provisions; national transport law terms-provisions; operational national transport law provisions; conflict transport law provisions, included in the systematics of specialized (atypical) transport law of Ukraine provisions.

Key words: atypical transport law provisions; transport; transportation; transport law; transport legislation.

Стаття надійшла до редакції 08.03.2024